

H. K. Ising, J. Lokkerbol, J. Rietdijk, S. Dragt, R. M. C. Klaassen, T. Kraan, N. Boonstra, D. H. Nieman, D. P. G. van den Berg, D. H. Linszen, L. Wunderink, W. Veling, F. Smit & M. van der Gaag (2016). Four-Year Cost-effectiveness of Cognitive Behavior Therapy for Preventing First-episode Psychosis: The Dutch Early Detection Intervention Evaluation (EDIE-NL) Trial. Schizophrenia Bulletin Advance Access, June 15, 2016.

Preventie van psychose is kosteneffectief

In Nederland heeft van 2008-2012 een RCT gelopen naar het effect van proactieve zorg bij jonge mensen met een Ultra High Risk (UHR) voor een eerste psychose (Early Detection and Intervention Evaluation: EDIE-NL). Het onderzoek werd gedaan bij hulpzoekende patiënten (n=196) in de leeftijd 14-35 jaar die in verband met psychische klachten zoals depressie, angst of psychotrauma zijn verwezen naar een GGZ-instelling. Naast de verwijsklachten hadden deze mensen ook subklinische psychotische klachten. Deze werden gedetecteerd met de Prodromal Questionnaire en vervolgens gediagnosticeerd met de Comprehensive Assessment of At-Risk Mental States (CAARMS). De patiënten werden gerandomiseerd in twee groepen: (1) proactieve zorg voor de subklinische psychotische symptomen plus standaardzorg versus (2) standaardzorg alleen. De proactieve zorg bestond uit een gerichte vorm van cognitieve gedragstherapie (CGT) met educatie over bijzondere ervaringen en training in het herkennen van riskante denkstijlen. Deze werd aangeboden in de eerste 6 maanden na de detectie. De interventie is preventief bedoeld om de transitie van het UHR-stadium naar een eerste psychose te voorkomen. Standaardzorg werd aangeboden voor de aanmeldklacht conform de multidisciplinaire evidence-based richtlijnen voor de behandeling van patiënten met psychische stoornissen. Vier jaar na inclusie zijn alle patiënten nogmaals benaderd om de lange termijn kosteneffectiviteit en kostenutiliteit van het proactief voorkomen van een eerste psychose te onderzoeken. De uitkomsten wezen uit, dat het detecteren van jonge mensen met een UHR en het vervolgens aanbieden van preventieve CGT, leidt tot een significante halvering van het aantal mensen dat een psychose ontwikkelt. De interventie verdiende zichzelf ruimschoots terug en leidde daarmee tot een vermindering in de totale zorgkosten. De meeste kosten werden bespaard doordat er in de CGT-groep minder ziekenhuisopnames waren plus minder zorgkosten, dan in de controlegroep. Bovendien leidde de proactieve zorg er toe dat de maatschappelijke participatie van deze groep behouden bleef. De aanpak heeft dus een grote impact op de gezondheid, en leidt bovendien tot kostendaling door afname van zorggebruik en minder ziekenhuisopname, en continuering of zelfs toename van arbeidsproductiviteit. Dat duidt erop dat er niet slechts sprake is van uitstel maar dat psychoses daadwerkelijk worden voorkomen.